

CERCETĂRI DE DEZVOLTARE RURALĂ ÎN LOCALITATEA GHIOROC, JUDEȚUL ARAD

Camelia MĂNESCU¹, Nicoleta MATEOC-SÎRB¹,
P. I. OTIMAN¹

¹ Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară a
Banatului, Timișoara
e-mail : cameliaoborocea2004@yahoo.com

Rural problems, i.e. the knowledge, research, development, and improvement are complex activities of vital importance to the country (due to the size of the rural area, to its productive activities, and to its cultural social, habitat, and tourism services) whose solution is only possible if approached short-term. This is why it is necessary to have successive integrated programmes with long-term effects, that result in the improvement of the institutional and human condition. The final goal of rural development is to make rural areas sustainable apt and to fulfil their social functions.

The notion of rural development covers all the activities directed to the improvement of life quality of the population living in the rural area, to the preservation of the natural and cultural landscape, and that ensures sustainable development of rural areas in accordance with the conditions and the specificities of the lands.

Key words: rural, development, tourism, lake.

În cadrul acestei lucrări este prezentată o analiză a localității Ghioroc alături de satele care-i aparțin, Cuvin și Minis - județul Arad. Pe parcursul lucrării sunt analizate atât caracteristicile fizico-geografice, economice, cât și cele demografice, și sociale.

MATERIAL ȘI METODĂ

Prezentarea și analiza localității s-a făcut cu ajutorul unui studiu monografic al comunei, folosind un ghid monografic astfel structurat: denumirea localității, scurt istoric; prezentarea fizico geografică a localității (structuri spațiale și condiții naturale, morfostructura localității); infrastructura localității (starea actuală și perspectivă); habitat (case, curți, gospodării, fondul locativ); structuri demografice (populație, forța de muncă, fenomene de migrație și navetism); economia comunei, precum și unele aspecte sociale și ecologice.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

Comuna Ghioroc este atestată documentar încă din sec. XI-XII (1080-1090), iar cele două sate aparținătoare: Cuvin din sec. XIV (1334-1335), iar Miniș din sec. XIII-XIV (1278, 1302, 1310 etc.).

Prezentarea fizico-geografică. Comuna Ghioroc este așezată pe Canalul Matca, la poalele Munților Zarand. Centrul de comună este așezat la 22 km față de municipiul Arad, de aceasta aparținând satele: Cuvin și Miniș.

Morfologic cele trei sate se găsesc la limita dintre deal-munte și câmpie, acest fapt repercutând asupra conformației rețelei stradale și formeii sistemului de lotizare. În consecință vetrele lor au părți orizontale și părți înclinate, terenul generând texturi construite regulat, asociate texturilor neregulate, adaptate pantelor.

Una dintre importantele direcții de activare a turismului comunei rezultă din poziția pe care localitatea o ocupă în zonă:

- direcția **vest** (Arad, relația cu Ungaria);
- direcția **nord - nord-est** cu mai multe ramificații: de-a lungul Podgoriei Aradului, spre Siria, Ineu și spre Moneasa; spre Oradea prin Pâncota sau pe alta direcție; spre Depresiunea Zarandului;
- direcția **est** (versanții muntoși ai Zarandului)
- direcția **sud - sud-est** (Valea Mureșului și linia localităților de pe vale, care constituie legătura cu Deva și zona Hunedoara-Hațeg).

Figura 1 Harta comunei Ghioroc

Complexul de la Ghioroc înglobează șapte bălți, dintre care două sunt piste de concurs ale Cupei Gipo: Oceanul și Balta Mică.

1. Oceanul este situat în partea dreaptă a șoselei, are forma rectangulară și o suprafață de aproximativ 45 de hectare.

Dat fiind modul de formare a lacurilor - (născute ca urmare a exploataților de balast și alimentate prin izvoare subterane foarte active și cu calități ale apei deosebite) - substratul este neregulat, toată suprafața Oceanului abundând în gropi cu adâncimi maxime de 12-14 m, praguri, platouri cu adâncimi de la 1 la 3 m, coborâri line sau pante abrupte. În perioada caldă, platourile sunt invadate de pâlcuri de vegetație. Peste 60% din perimetrul malului este înconjurat cu un brâu de stuf cu o lățime de 3-4 m. În mijlocul lacului se găsesc două insule, loc predilect de campare a pescarilor.

2. Balta Mică este localizată pe partea stângă a șoselei și are o suprafață de 18 hectare. Este mai puțin acoperită de plante decât Oceanul și mai săracă în structuri. Și aici însă apar platouri, gropi de 12-14 m și praguri. Substratul este nisipos, cu zone de pietriș sau nămol, în zonele în care malurile abrupte s-au surpat în lac. Peste 50% din perimetrul malului este înconjurat de un brâu de stuf. Viețuiesc în lac specii rezidente de răpitori: știuca, șalău, somn, biban, clean. Răpitorul cu populația cel mai bine reprezentată este știuca, urmată de șalău.

Populația. Comuna are o populație de 4065 locuitori. Din punct de vedere al componentei etnice cea mai mare parte a populației este de naționalitate română - 81,2% fiind urmată de 17,1% maghiari, 0,7% ucrainieni, 0,5% germani, 0,3 romi și 0,2% alții (fig. 2).

Tabelul 1

Numărul de locuitori din localitatea Ghioroc pe etnii

Total locuitori	Români	Maghiari	Ucrainieni	Germani	Romi	Alții
4065	3305,5	695,6	32,2	13,81	12,1	8,13

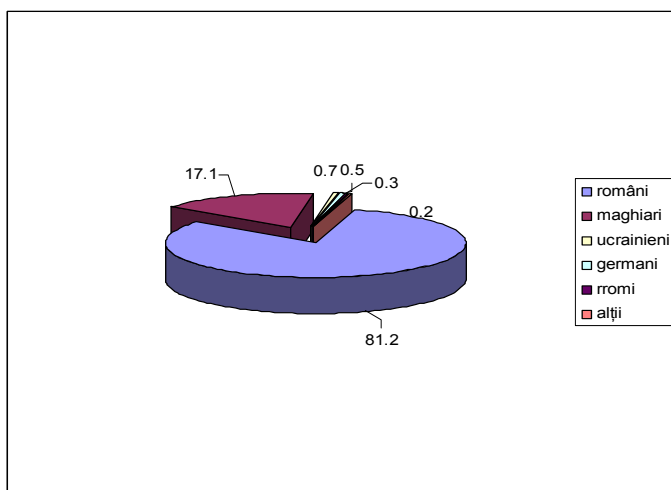

Figura 2 Structura etnică a populației

Activitatea economică în comuna Ghioroc. Agricultura are ponderea cea mai mare și cu cea mai diversificată gama de activități - cultivarea cerealelor, a plantelor industriale, legumicultura, pomicultura și viticultura - cea mai prestigioasă și cu cele mai bune rezultate în decursul timpului.

Ghioroc, ca localitate viticolă: face parte din vechea podgorie românească Minis-Maderat, este situată pe partea dreaptă a Mureșului, între Lipova și Arad, într-un minunat cadru natural, la poalele Munților Zarandului. Soiul Frumoasa de Ghioroc este cultivat în general pentru producerea strugurilor de masă, dar, în anumite cazuri, se poate vinifica, rezultând un vin alb cu tăria alcoolică de 9°-10° și o aciditate de peste 4,0 g/l. Dacă vinul se obține din strugurii ajunși la supracocere, atunci are o tărie alcoolică mai ridicată, ce poate ajunge chiar la 13°. Este un soi autofertil, deci poate fi cultivat în plantații pure. Producția de struguri la hectar variază între 12.000 și 17.000 kg. Creșterea animalelor și a păsărilor - ca activitate complementară agriculturii și cu o pondere semnificativă în economia agrară a comunei.

Industria: în momentul de față în comună sunt înregistrați cca. 71 de agenți economici: - 45 în Ghioroc, 16 în Cuvin și 10 în Miniș, printre care cei mai importanți din domeniul agroindustrial sunt - "SCVV Minis" (vinificație), "Jurj" (paste făinoase) "Agromec" (mecanizare agricultură), "Presmo" (morărit și panificație), industrie ușoară - "Coronia" (de confecții - italo-română), "Fininvest" (prefabricate din beton), depozitari "Baza de recepție" (depozitare cereale).

Habitatul. Zonele de locuit au organizări relative compacte, se prezintă sub formă de lotizări strânse și gospodării tradiționale păstrate în număr destul de mare.

Gospodăria tradițională are două componente: curtea principală și grădina. Curtea este mobilată prin cele câteva construcții destinate locuirii (deseori casa principală - pentru oaspeți, este însoțită de cea secundară - pentru locuirea obișnuită, astfel încât în foarte multe cazuri cele două construcții devin paralele și sunt așezate perpendicular pe stradă), depozitării bunurilor agricole și creșterii animalelor. Locuirea se densifică spre centru, prin extinderea pe toată lățimea lotului a casei principale. Curții principale i se adaugă grădina, accesibilă prin fânar sau magazie, care devine elementul de legătură dintre cele două componente și de închidere a curții. Specific este și modul de acoperire (în general în două ape, cu excepția caselor care sunt pe colț), materialele utilizate (piatra, cărămida, lemnul, învelitoarea ceramică), sistemul de împrejmuire, finisajele.

Toate aceste elemente de tectonică și închidere sunt intim legate de specificul zonei, de oferta de materiale și posibilitățile locului.

Structural, așezările comunei au două componente majore, atrăgătoare pentru turism: centrul și zonele de locuit.

Centrele concentrează spațiile, majore ale satelor și arhitecturile cele mai importante:

- La Ghioroc, centrul este organizat la intersecția drumurilor dinspre Arad pe direcția nord-sud. Este conformat spațial sub forma unei piețe alungite, include

Primăria, trei biserici (ortodoxa, catolica si protestanta), școala, alte servicii, stația de tramvai etc.

- La Miniș centrul este organizat sub forma unei străzi supralărgite, în preajma bisericii ortodoxe, de-a lungul drumului de tranzit nord-sud.

- La Cuvin există aceeași organizare spațială, centrul incluzând biserica ortodoxă si fosta reședință a mitropolitului Andrei Șaguna, amplasată frontal bisericii.

Sistemul de circulație prezintă o dezvoltare multumitoare in contextual zonei si chiar al unui teritoriu extins la zona transfrontaliera.

Sistemul de circulație este reprezentativ prin:

- **cai ferate** (o cale ferata internationala, catre punctul de frontiera Curtici si strabatand Europa Centrala si o cale ferata ingusta care leaga zona de Arad, partial in functiune)

- **sosele** (un drum European **E68- DN 7**), drumuri locale sau pietoniere pe toate directiile.

In trecut, la acestea se adăuga traseul pe apă al Mureșului, care a activat in special in Evul Mediu, comerțul si economia zonei, precum si rețeaua de așezari si arhitecturi majore (cetati, manastiri etc.). Acest traseu al Muresului (legat strans de comuna Ghioroc), poate fi una dintre principalele axe ale turismului zonal, cu toate componentele sale.

Alimentarea cu apă - este asigurata integral in sistem centralizat, controlat si canal, cu rezolvări parțiale - cca. 2 km de rețea, dar in curs de completare.

Alimentarea cu energie electrică electrica- rezolvata integral, gaze - in curs de rezolvare a promovării-proiectării, încălzire- în sistem individual, cu combustibil solid.

Aspecte sociale. Principalele instituții din localitate:

- Biserica ortodoxa din Ghioroc-Sf. Mucenic Dimitrie, ridicată în 1793, pe locul unei biserici de lemn din sec. XVIII în stil baroc;

- Biserica protestanta din Ghioroc, stil baroc;

- Reședința Șaguna - Vechimea ei este probată de tradiția locala care o atribuie ilustrului prelat si de existenta unor pivnițe gigantice.

- Primaria din Ghioroc- datează sf. Sec. XIX- arh.noeclassic-electica

- Primul cinematograf din Ghioroc- începutul .sec XX

- Pivnita de vinuri

- Muzeul Vinului

- Conacul din Ghioroc- sf. Sec. XIX, arh. Neoclasica

- Transformatorul electric si statia de tramvai din Ghioroc- sec. XX

- Casa care a aparținut poetului T. Arghezi.

Semnele unei tendințe de dezvoltare a turismului local sunt materializate prin cateva dotari din ultimii ani: Cabana “SCVV Minis” si “Land Com- Las Vegas” de pe malul uneia dintre lacurile de la Ghioroc, o pensiune (“Agro-Tur Minis-Tudosi”) si cateva unitati agroturistice (cca.13). Primele două sunt înscrise tipului de turism “standard”, fara preocupari deosebite de adaptare la conditiile specifice zonei.

Turismul actual poate urma cele doua tendințe uzuale:

- turismul standardizat (cu o ofertă de cazare și dotare complementară “clasică”, pusă la punct în sec. XIX și menținută până astăzi în funcțiune, cu unele modificări;
- turismul alternativ (de tip “agroturism” integrat profund în realitățile particulare ale locului, dinamic și divers din punct de vedere al ofertei de cazare și activităților complementare).

CONCLUZII

Șansele de dezvoltare pentru localitatea Ghioroc pornesc de la specificul local, adică de la frumusețile cadrului natural și antropic precum și de la tot ce înseamnă tradiție.

Modalitățile de realizare a dezvoltării viitoare trebuie să se bazeze pe strategiile dezvoltării durabile pentru a nu fi distrusă frumusețea satelor comunei, a mediului natural și a tradițiilor locale. Comuna Ghioroc are astfel de disponibilități, valori care se cer redescoperite, iar redescoperirea a ceea ce are ea mai valoros poate ajuta orașul Arad și toata zona, pentru o dezvoltare durabila de viitor.

Trebuie găsit raportul optim pentru modernizarea comunei și perpetuarea tradiției, de satisfacere a nevoilor economice și sociale, fără să fie aduse daune naturii, atât de speciale, de pitorești, din împrejurimile comunei Ghioroc.

BIBLIOGRAFIE

1. Mateoc-Sîrb, Nicoleta, 2004 – *Dezvoltare rurală și regională în România*, Editura Agroprint.
2. Man, T. E., Mateoc-Sîrb, Nicoleta, 2007 – *Dezvoltare rurală și regională durabilă a satului românesc*, Editura Politehnica, Timișoara.
3. *** - *Plan Urbanistic General al Primăriei Ghioroc*.
4. *** - *Plan Urbanistic General al Primăriei Ghioroc*.
5. *** - *Documente ale Primăriei Ghioroc*.